

EkoConnect – Tarptautinės ekologinio žemės ūkio centras Centrinėje bei Rytų Europoje

Telefonas : +49 (0) 351-20 66 172

Faksas : +49 (0) 351-20 66 174

Elektroninis paštas : info@ekoconnect.org

Internetinis adresas : www.ekoconnect.org

2008 m. vasaris

EkoConnect informacinis laiškas apie ekologinį žemės ūkį Centrinėje bei Rytų Europoje

Gerbiami skaitytojai,

Pirmasis naujųjų metų sausio mėnesio leidinys mūsų dėmesį visų pirma nukreipia į Turkiją, kuri daugiau nei dvidešimt metų Vakarų Europą aprūpina dideliu ekologiškų gaminių asortimentu. Taipogi džiugu, kad jau ir pačioje šalyje, o būtent miestuose didėja susidomėjimas ekologiškais maisto produktais.

Kiti pranešimai atspindi gamintojų bei perdirbėjų tarpusavio kovą, bei daugelio ES šalių nesutarimus dėl aukštos ekologiškų gaminių kokybės ir saugumo reikalavimų iš mokslinės ir politinės pusės. Be to mes Jums pristatysime trijų tyrinėjimo darbų rezultatus iš Kroatijos, Lenkijos bei Šveicarijos.

Paskutinio straipsnio tema ypatingai įdomi: joje aptariami skirtingi nuo 2006m. įsigaliojusių ES higienos nuorodos Nr. 852 - 854 aiškinimai. Dėmesys atkreipiamas į Čekijos ūkininkų situaciją, kuri visai neseniai tapo diskusijų tema Briuselyje.

Mus džiugina Jūsų pasiūlymai bei informacija, kurią mums siunčiate. Jiegu Jūs norėtumėte susipažinti su „EkoConnect“ tiesiogiai, aplankykite mus „BioFach“ mugės metu (3 salė, 210 standas). Dar vieną galimybę Jūs turite Varšuvoje numatytame trečiajame „Organic Marketing“ forume, vyksiančiame gegužės 26-27d., į kurį mes nuoširdžiai kviečiame Jus ir Jūsų kolegas.

Linkime Jums malonaus šio leidinio skaitymo. Su nuoširdžiais linkejimais iš Dresdeno,

Katrin Böttger & Stefan Simon & Christian Pein

Turinys:

1. Turkija: Ekologinis žemės ūkis Turkijoje
2. Kroatija: vietinių avių rūšys – tinkamas ekologiškos gyvulininkystės pagrindas Karsto regione
3. Publikacijos: Konsultuojant ekologinį žemės ūkį Lenkijoje
4. Recenzijos: Ekologiškų maisto produktų apdirbimo praktikos kodas
5. Čekija: ES higienos nuorodų interpretacija apdirbant gaminius Čekijos ūkiuose – ekspertų suvažiavimas Briuselyje
6. Trečiasis ekologiškų gaminių marketingo forumas – Europos ekologiškų maisto gaminių perdirbimo sektorius Varšuvoje
7. Aktualios datos

* * * * *

1. +++ Turkija: Ekologinis žemės ūkis Turkijoje +++

Turkijos ekologinis žemės ūkis išsivystė 80-ųjų viduryje, kai ėmė didėti ekologiškų gaminių paklausa iš užsienio. Šiandien, žingsnis po žingsnio, ypač didmiesčiuose, plečiasi vidinė šių gaminių rinka.

Dauguma žemdirbių, ekologiškų gaminių perdirbimo įmonių bei sertifikatų išduodančių firmų yra Izmir (Ägäis) regione, kur 1985m. auginant riešutus, razinas ir vėliau figas, buvo turkiško ekologinio žemės ūkio pradžia. Pastaraisiais metais atsirado daugiau įmonių kituose rajonuose, pvz. prie Juodosios jūros bei Centrinėje ir Rytinėje Ostanatolijoje. 2006m., Turkijoje 8.654 įmonių ekologiniu būdu apdirbo 162.131 ha žemės plotą.

Nuo 1994m. ekologinis žemės ūkis reguliuojamas valstybės, čia pagrindinį vaidmenį atlieka Turkijos žemės ūkio ministerija „MARA“. Privati atestuojanti firma (šiuo metu jų yra septynios, penkios iš jų iš ES) privalo prisiregistruoti „MARA“ ministerijoje ir yra valstybės tikrinama. Įstatymai, susiję su ekologiniu žemės ūkiu, dėl ypatingo dėmesio eksportui, laikosi tipiškių ES standartų. Taip pat buvo naujai įvesta valstybinė ekologiškų gaminių emblema, atitinkanti ES ženklimą.

Auginimas pagal sutartį yra viena iš svarbių ekologiškos gamybos detalių Turkijoje. Visų pirma didžiausią eksporto dalį sudaro džiovinti vaisiai. Taipogi gana dideliais kiekiais auginami riešutai, žalumynai, prieskoniai, šviežios bei apdirbtos daržovės, ankštinės kultūros, grūdai, įmoniniai bei aliejinai augalai. Ekologiški mėsos bei pieno gaminiai kol kas perdirbami mažais kiekiais, nors jų vidinė paklausa auga, ypač didmiesčiuose. Didžiausia ekologiškų gaminių dalis, apie 80-90%, vis dar eksportuojama. Pagrindinės eksporto šalys, tai ES valstybės. Pirmoje vietoje Vokietija, toliau Olandija, Anglija, Italija ir Prancūzija.

Nepriklausoma mažmeninė prekyba vystoma beveik visuose Turkijos miestuose, taip pat atsiranda kooperatyvai užsiimantys mažmenos prekybininkų gaminių marketingu. Ekologiškais gaminiiais prekiaujama prekybos centruose, taipogi yra dvi ekologiškų gaminių prekybos grandinės „Ecolife“ turinti aštuonias ir „City Farm“, turinti penkias parduotuves Istambule. Dauguma gaminių yra užauginti Turkijoje. Nors, priklausomai nuo parduotuvės, tik apie du trečdaliai tų gaminių yra ekologiškai kontroliuojami, kiti vis dar auginami standartiniu būdu.

Pasak „MARA“ žemės ūkio ministerijos, daugelis vietinių gyventojų nediršta pirkti ekologiškų gaminių, nes jie yra apie 50-300 % brangesni už tradicinius, todėl šių gaminių dalis rinkoje sudaro vos 1 %. Nors kainų skirtumas neprivalo būti toks didelis, tuo galima įsitikinti nuo 2006m. vasaros Istambulo „Sisli“ rajone kiekvieną šeštadienį vykstančioje ekologiškų gaminių mugėje – pirmoje visoje Turkijoje. Beveik šimto stendų pasiūla visiškai ekologiškai kontroliuojama, prieinamos kainos, kurios vos 20 % teviršija standartinių prekių kainą. Organizatoriai džiaugiasi apie 3.000 mugės lankytojų skaičiumi per dieną. (sts)

(Informacijos šaltinis: privati kvota, „MARA“, www.biomarkt.info)

* * * * *

2. +++ Kroatija: Vietinių avių rūšys – tinkamas ekologiškos gyvulininkystės pagrindas Karsto regione +++

Ekologiškos gyvulininkystės pagrindą Kroatijoje sudaro vietinės rūšys, kurios gerai adaptavosi prie vietinio klimato bei yra išvystę natūralią atsparą dažnai užpuolantiems parazitams.

Karsto regionas sudaro daugiau nei 50 % visos Kroatijos teritorijos taip pat jis yra aštuonių iš devynių avies rūšių gimtasis arealas. Šiai teritorijai mažai įtakos turi aplinkos užterštumas, todėl ji idealiai tinka ekologiškai gyvulininkystei. Šiuo metu Kroatijoje yra dešimt ekologiškų avies bandų, su maždaug 2000 avių kiekvienoje ir kasmetiniu 1700 ėriukų prieaugliu. Penkios iš šių bandų ganosi Karsto regione. Pagal tautinės ekologiškos avių gyvulininkystės vystymo programą, atsižvelgiant į ekologines nuorodas, Kroatijos regionuose auginamų avių skaičių siekiama padidinti 10 %.

Pagal minėtą programą, prof. Miljenko Šimpraga kartu su Zagrebo veterinarijos medicinos fakultetu ir Kroatijos mokslinė bei pedagogine ministerija, 2004m. pradėjo projektą „Ekologiška ėriukų gyvulininkystė Kroatijoje“. Tris metus veterinarijos ekspertų grupė stebėjo penkių ekologiškai auginamų bandų laikymo sąlygas, šėrimo sistemas ir bendrą gyvulių sveikatos būklę. Iki projekto pabaigos 2008m., pagal tyrimo rezultatus turėtų būti sudaryti fiziologiniai vietinių Kroatijos avies rūšių sveikatos patikrinimo standartai, ypač ekologinėje gyvulininkystėje.

2007m. įsteigta ekologiškos avių ir ožkų gyvulininkystės veislininkų sąjunga nori paremti ekologišką gyvulininkystę. Aukštos kokybės ekologiška ėriukų mėsos gavyba turėtų pakelti neišsivysčiusio Karsto regiono ekonomiką, tuo pačiu išsaugoti tradicinį gyvenimo būdą bei paremti aplinkos apsaugą. Dabar vyksta derybos tarp firmos „Eko janje“, užsiimančios ekologiškos ėriukų mėsos prekyba ir skirtingų Kroatijos įmonių,

dėl šių gaminių įvedimo į vidinę prekybą. Gamyba vyksta pagal ES nuorodas, tai garantuoja aukštą gaminių kokybę ir leidžia jų eksportą. Taipogi aukšti reikalavimai turėtų veiksmingiau kovoti su juodąja rinka.

Tolimesnę informaciją apie šį projektą galite gauti kreipdamiesi elektroniniu paštu :

miljenko.simpraga@vef.hr bei lada_radin@vef.hr

(Informacijos šaltinis: Prof. Dr. Sc. Miljenko Šimpraga, „DVM“ ir „Lada Radin“ tyrimo rezultatai; abu Zagrebo veterinarijos fakultetai)

* * * * *

3. +++ Publikacijos: Konsultuojant ekologinį žemės ūkį Lenkijoje +++

Lenkijai likimo lemta būti ekologinio žemės ūkio šalimi. Persiorientuojantiems žemdirbiams optimalias sąlygas teikia čia daugelį metų tik mažais kiekiais naudojamos mineralinės trąšos bei augalų apsaugos medžiagos. 2004m, stojant į ES, ekologinio žemės ūkio plotai Lenkijoje sparčiai augo. Tačiau daugeliui žemdirbių, norinčių persiorientuoti, trūksta su šia gamyba susijusių žinių bei patirties, todėl būtina veiksminga konsultacija.

Henrike Rieken knyga teikia bendrą apžvalgą apie ekologinės konsultacijos būklę Lenkijoje, jos stipriąsias bei silpnąsias puses. Empyrinių tyrimų dėmesio centre ekologinio žemės ūkio konsultantų bei žemdirbių nuomonės ir spėjimai. Pagrindiniai klausimai: Kaip organizuojama konsultacija? Kokiais metodais bei būdais naudojama? Kokios temos yra pačios aktualiausios? Ar ekologinio žemės ūkio žemdirbiams užtenka jiems teikiamos informacijos? Gal yra trūkumų? Pagal „Ecological-Knowledge-Systems“ tiriama ekologinio žemės ūkio Lenkijoje konsultantinė sistema ir kuriamos veiksmų nuorodos. Naudojama vokiečių „Ūko-Szene“ patirtimi.

Rieken, Henrike (2007): „Beratung im ökologischen Landbau Polens“, Margraf leidykla, 106 psl., ISBN 978-3-8236-1508-8, 25,60 €

* * * * *

4. +++Recenzijos: Ekologiškų maisto produktų apdirbimo praktikos kodas +++

„FiBL“ ES tyrimo projekto „Quality of Low Input Food“ vadovylyje, galima rasti platų įvadą apie svarbiausius reikalavimus perdirbimo įmonėms, gaminančioms ekologiškus maisto produktus. Čia smulkiai aprašomas žaliavų supirkimas, sandėliavimas, valymas, įpakavimo medžiagių poreikis, dokumentacija bei bazinės žinios apie apdirbimo perdavimą trečiajam asmeniui. Sąrašas knygos priede gali pagelbėti iškilus problemoms turintiems savo įmonę. Šis vadovas teikia praktinių žinių ne tik naujai pradedantiesiems, bet ir įmonėms, kurios jau pradėjo darbą ekologiniame žemės ūkyje. Jame labai išsamiai išaiškinami reikalavimai skirti įmonėms, kurios dažnai šalia standartinių gaminių dalį asortimento perdirba ekologišku būdu. Tolimesnę informaciją anglų kalba rasite: www.qlif.org (cp)

Alexander Beck et al (2006): „Code of Practice for Organic Food Processing“, FiBL, Frick leidykla, CH, 32 psl., ISBN-13 978-3-906081-85-4

* * * * *

5. +++ Čekija: ES higienos nuorodų interpretacija apdirbant gaminius Čekijos ūkiuose – ekspertų suvažiavimas Briuselyje +++

Naujas 2006m. sausio 1d. įsigaliojęs ES maisto gaminių higienos nuorodų komplektas (Nr. 852, 853, 854 und 882/2004), savo lankstumo dėka suteikia galimybes išsaugoti tradicinius gaminius, nors gaminių sąlygos atskirose ES šalyse kartais labai skiriasi. Tačiau, ypač naujosiose ES šalyse, tokiose kaip Čekijos Respublika susidarė priešiškas: kaip tik mažmeniniai perdirbėjai susiduria su dideliais sunkumais stengdamiesi vidines šalies taisykles pritaikyti prie naujųjų Europos reikalavimų. Daugelis iš jų privalėjo atsakyti savojo verslo, nors būtent šios mažos įmonės vis dar garantuoja darbo vietas sparčiai apleidžiamuose kaimo regionuose. Parduodamos apdirbtus gaminius vietoj žaliavų tokios įmonės didina savo pajamas ir investuoja į kaimo regionus, kurie yra priklausomi nuo išorinės paramos.

Naujosios ES nuorodos buvo suformuluotos taip, kad šalys jas pritaikydamos turėtų galimybę išsaugoti aukštą maisto gaminių kokybę bei garantiją, taipogi, kad galėtų vystytis ne tik dideli maisto prekių

koncernai, bet ir mažosios šeimosinės įmonės. Tačiau įstatymo lankstumas netenka prasmės, taikant jį skirtingose šalyse, o tai labai suvaržo ūkininkų galimybes. Susidaro situacija, jog kai kuriose šalyse (pvz. Prancūzijoje, Italijoje) įmonės tam tikromis sąlygomis gamina maisto gaminius, kuriomis kitose šalyse (Čekijoje, Vokietijoje ir t.t.) tokia gamyba uždrausta. Tuo pačiu kiekviena šalis turi galimybę iš šalių, kuriose nuorodos ne tokios griežtos, nusipirkti importuotų gaminių.

2007m. lapkričio 7 d. susitikime, Briuselyje, sąjungų, bendruomenių, bei agentūrų atstovai bandė kartu su ES parlamento nariais ir ES komisija surasti bendrą šios problemos sprendimą. Pasak ES delegato Dr. Horst Schnellhardt, ES nuorodos turi būti redaguojamos pagal individualius sprendimus ir sankcijas atsižvelgiant į įmonės rizikos potencialą. Didelių įmonių, kurių konsumentų ratas platesnis, kontrolė turėtų būti stipresnė.

Lenka Navratilova iš „EkoConnect“ sekdama kitų šalių pavyzdžiu nurodė, kaip ūkininkai dažnai turi įvykdyti tuos pačius reikalavimus kaip ir pramonės įmonės, nors skirtumo tarp rizikos potencialo beveik nėra. Ji taip pat pabrėžė, kad ūkininkai nepajėgūs išpildyti sveikatos įmonių reikalavimų, ir esą priversti atsakyti savojo verslo, nors „kritinius“ higienos reikalavimus (pagal „HACCP“) jie galėtų įgyvendinti kitu būdu. Dr. Horst Schnellhardt pasiūlė veterinarijos administracijos darbuotojams kontrolės poziciją pakeisti į konsultavimo. Tačiau tam reikalingos žinios apie ūkininkavimą, tuo tarpu jie savo studijų ir profesinės praktikos metu yra įgiję žinias apie pramonės įmones, dėl to jiems sunku įsivaizduoti, jog ūkininkai ir didelės įmonės higienos bei saugumo reikalavimus gali įgyvendinti skirtingais metodais. Todėl saugumo sumetimais jie neduoda leidimo nežinomiems metodams, visa tai dažnai argumentuodami tuo, jog jie patys yra kontroliuojami Briuselio ir kitas sprendimas esą neįmanomas. Posėdžio metu, pasak generalinės direktcijos ES komisijos (SANCO) sveikatos atstovo Wilem Daelman, buvo nutarta, kad bus siūlomi tolimesni higienos konsultantų apmokymai (SANCO), kuriuose bus galima pagilinti specialias žinias apie ūkininkavimą. (In)

Tolimesnę informaciją šia tema rasite kreipdamiesi elektroniniu paštu: lenka.navratilova@ekoconnect.org

* * * * *

6. +++ Trečiasis ekologinių gaminių marketingo forumas – Europos ekologiškų maisto gaminių perdirbimo sektorius Varšuvoje +++

Sekančiais metais "EkoConnect", kooperacijos partneris "Ekoland Poland", "Organic Retailers (ORA)" asociacija ir Lenkojos žemės ūkio pagalbos servisas (angl. "CDR") kviečia dalyvauti jau trečiame ekologiškų gaminių marketingo forume Lenkijoje. Tarptautinė ekologiškų maisto gaminių perdirbimo bei marketingo konferencija vyks, 2008-tųjų gegužės 26-27 dienomis, kaip ir pastaraisiais metais, mugės "Expo 21" centre, Varšuvoje.

Pirmą kartą šiais metais taip pat bus organizuojami seminarai ekologiškų žaliavų gamybos bei ekologiškų gaminių išvežiojimo tema. Toliau bus taip pat diskutuojami žaliavų tiekimo, kokybės vadybos bei importo klausymai.

Parodoje laukiama apie 350 dalyvių iš 20 šalių. Ekologiškų gaminių marketingo forumas, tai pagrindinis ekologiškų maisto gaminių sektoriaus susitikimas Vidurio bei Rytų Europoje. Čia kiekvienais metais susipažįsta prekybininkai, lankytojai bei mugės organizatoriai iš visos Europos.

Tolimesnę informaciją apie programą, bei registraciją rasite puslapyje www.organic-marketing-forum.org, ir kreipdamiesi elektroniniu paštu į Agnieszka.Bolek@ekoconnect.org Tel. ++49 351 456 80 39

* * * * *

7.+++ Aktualios datos +++

- „BioFach 2008“, 2008m. vasario 21 - 24d., Niurnbergas (vok. Nürnberg), Vokietija (www.biofach.com)
- CODIS 2008 (Tarptautinis kompostavimo ir fermentavimo kongresas), 2008 m. vasario 27 - 29 d., Solothurn, Šveicarija (http://forschung.oekolandbau.de/archiv/template_lang.php?id=532)
- „Salima – tarptautinės ekologiškos mugės“ (www.bvv.cz/salima), 2008m. kovo 4 - 7d., Brno, Čekija (angl. Organic Food in Public Catering Conference at Salima – International Food Fairs, March 4 – 7 2008, Brno, CZ)
- Biol 2008 - International Organic Olive Oil Awards, 2008m. 04 30d. – 05 07d., Bari, Italien

(www.premiobiol.it/)

- Trečiasis "Organic Marketing Forum" – tarptautinis posėdis apie ekologiškų produktų perdirbimą bei pardavimą, 2008m. gegužės 25 - 26d., Varšuva, Lenkija (www.organic-marketing-forum.org)
- „Genetiškai nemodifikuotų įvairovių viršunė“ (angl. „World Summit on GMO-Free Diversity“), 2008m. gegužė, Bona (vok. Bonn), Vokietija ([http://www.gmo-free-regions.org/fileadmin/files/gmo-freeregions/Call for Bonn 2008 e d f.pdf](http://www.gmo-free-regions.org/fileadmin/files/gmo-freeregions/Call_for_Bonn_2008_e_d_f.pdf))
- 22-asis Europos Griunvaldo bendrijos susirinkimas – „Ekologiška įvairovė bei pašarai – ateities iššūkiai pievų apdirbimui“, 2008m. birželio 9 – 12d., Uppsala, Švedija (<http://www-conference.slu.se/egf2008/>)
- Šešiolikštasis „IFOAM“ ekologiško pasaulio kongresas – „Kultivuokite ateitį“ (angl. IFOAM Organic World Congress – „Cultivate the Future“) 2008m. birželio 15 – 24d., Modena, Italija (http://www.ifoam.org/events/ifoam_conferences/owc/Organic_World_Congress.html)
- 2-oji ISOFAR konferencija (Tarptautinė ekologinės žemdirbystės tyrimų bendrija), 2008m. birželio 18 – 20d., Modena, Italija (http://forschung.oekolandbau.de/archiv/template_lang.php?id=530)
- 4-asis „QLIF“ kongresas, 2008m. birželio 18 – 20d., Modena, Italija (<http://www.qlif.org/Library/letter/july07.html>)

* * * * *

Ar Jums patiko „EkoConnect“ informacinis laiškas?

Jei taip, tai būtų džiugu, jei patartumėte jį paskaityti savo kolegoms bei pažįstamiems.

Jeigu Jūs informacinį laišką norite prenumeruoti asmeniškai, praneškite apie tai mūsų redakcijai elektroniniu paštu, įvardindami laišką „Subscribe EkoConnect Infobrief“, adresu redaktion@ekoconnect.org.

Jeigu Jūs nebenorite prenumeruoti informacinio laiško, praneškite tai mūsų redakcijai tuo pačiu adresu įvardindami laišką „Unsubscribe EkoConnect Infobrief“.

Su nuoširdžiais linkėjimais,
Jūsų informacinio laiško redakcija

+++ Savi reikalai: EkoConnect bendrovė: mūsų tikslai, mūsų darbas – ir Jūs+++

„EkoConnect“ reiškia informacijos apsikeitimą, žinias, patirtį bei susitikimus tarp žmonių ir organizacijų. Ši **bendrovė** įkurta 2003 m. Dresdene, Vokietijoje.

Pagrindiniai „EkoConnect“ **tikslai**, tai pvz. Vidurio bei Rytų Europos ekologinio žemės ūkio stabilaus vystymosi, jų veikėjų ir veiksmų parama bei suvienijimas; stiprinti kaimo regionų vystymąsi remiant ekologiškai pagamintų maisto ir kitų produktų prieinamumą.

Šiems tikslams „EkoConnect“ veikia kaip informacijos bei koordinacijos centras, skatina susitikimus, patirčių apsikeitimą, tolimesnį apmokymą, pvz. organizuojant seminarus, bei ekskursijas tam tikra tema, remia privačias ir viešas institucijas kuriant ekologinio žemės ūkio struktūras. „EkoConnect“ bendrovės veiklą remia speciali taryba, patarianti sprendžiant turinio bei strateginius klausimus.

„EkoConnect“ **nariai**, tai ekspertai iš visų Europos dalių su ilgamete patirtimi kuriant ekologinio žemės ūkio struktūras. Bendrovės veiklą galima paremti būnant jos remėju arba tapus jos oficialiu nariu. Bendrovės remėjų metinis įnašas vienam asmeniui per metus mažiausiai 60 € arba 600 € juridiniams asmenims. Oficialūs bendrovės nariai remia jos veiklą ir jų metinis įnašas tuomet yra 20 € bei 200 €. Mielai kviečiame tapti „EkoConnect“ nariu! Norinčius prašome užpildyti ir atsiųsti mums žemiau paruoštą anketą.

Prašymas tapti „EkoConnect“ bendrovės nariu

Aš / Mes norime paremti „EkoConnect“ veiklą ir tapti bendrovės remėju

oficialiu nariu.

Pavardė:	Vardas:
Esant juridiniu asmeniu, įgaliotojo atstovo pavardė, vardas:	
Pašto indeksas, gyvenamoji vieta:	Gatvė, namo numeris:
Valstybė:	Regionas, rajonas:
Telefono numeris:	Mobilaus numeris:
Elektroninio pašto adresas:	

Aš / Mes norime sumokėti € įnašą bei pervesti Jums šią sumą

čekio forma

pervedimu

Nario įnašus galima atleisti nuo mokesčių. Įnašo patvirtinimas bus Jums atsiųstas.

Vieta, data, parašas